

Dosarul nr. 3ra-919/18

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga (jud: L. Caraianu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul (jud: E. Dvurecenshii, N. Veleva, V. Movilă)

DECIZIE

22 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Consiliul sătesc Gaidar,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghii Capsamun și Alexandr Chiosea împotriva Consiliului sătesc Gaidar, intervenienți accesorii Gospodăria țărănească „Capsamun Gheorghii”, Societatea cu răspundere limitată „Uzvig-Com”, Societatea cu răspundere limitată „Mesutagro”, Societatea cu răspundere limitată „Topal Bereket” și Societatea cu răspundere limitată „Aidar-Merasi” cu privire la contestarea actului administrativ și cererea de chemare în judecată depusă de către Saveli Balcani împotriva Consiliului sătesc Gaidar cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 09 februarie 2018 a Curții de Apel Cahul, prin care au fost admise apelurile declarate de către Gheorghii Capsamun, Alexandr Chiosea și Saveli Balcani, a fost casată integral hotărârea din 16 ianuarie 2017 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga și a fost emisă o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La data de 11 decembrie 2013 Gheorghii Capsamun și Alexandr Chiosea au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului sătesc Gaidar cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că, la data de 06 noiembrie 2013 le-a fost adus la cunoștință decizia Consiliului sătesc Gaidar nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013”.

Au menționat că, la data de 11 noiembrie 2013 au înregistrat la Consiliul sătesc Gaidar cereri prelabile cu privire la anularea deciziei contestate, iar la data de 09 decembrie 2013 au recepționat copia deciziei pârâtului nr. 26/6 din 27

noiembrie 2013, prin care a fost menținută decizia Consiliului sătesc Gaidar nr.19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr.2 din 22 februarie 2013”.

Au considerat că, decizia Consiliului sătesc Gaidar nr. 19/10 din 26 februarie 2013 este ilegală și neîntemeiată, deoarece a fost emisă cu încălcarea legii, competenței și procedurii stabilite.

Au relatat că, în decizia enunțată lipsește trimiterea la legislația RM, în baza căreia a fost adoptată decizia. Totodată, au fost încălcate prevederile Codului civil, deoarece pârâtul nu este parte a contractului de arendă a terenurilor.

Au invocat că, decizia contestată contravine planului cadastral al satului Gaidar, precum și încalcă ordinea de ieșire a proprietarilor terenurilor în scopul prelucrării individuale a acestora.

Au indicat că, pârâtul nu le-a solicitat acordul scris pentru modificarea planului cadastral al satului Gaidar, respectiv, le-a fost încălcat dreptul de proprietate asupra terenului, cât și prevederile contractului de arendă a terenurilor și legislația cu privire la relațiile funciare.

Au solicitat anularea deciziei Consiliului sătesc Gaidar nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013”.

Prin hotărârea din 02 martie 2015 a Judecătorei Ceadâr-Lunga a fost admisă acțiunea depusă de către Gheorghii Capsamun și Alexandr Chiosea și a fost anulată decizia Consiliului sătesc Gaidar nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013”.

Prin decizia din 15 decembrie 2015 a Curții de Apel Comrat a fost admis apelul declarat de către Consiliul sătesc Gaidar, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost restituită cauza spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată.

La data de 04 ianuarie 2016 Saveli Balcanî a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului sătesc Gaidar cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la adunarea cotașilor SRL „Aidar-Merasî” a aflat că, Consiliul sătesc Gaidar, prin decizia nr. 18/1 din 30 ianuarie 2013, a aprobat procesul-verbal a comisiei funciare nr. 1 din 16 ianuarie 2013, iar prin decizia nr. 19/10 din 26 februarie 2013 a aprobat procesul-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013.

A menționat că, conform procesului-verbal nr. 1 din 16 ianuarie 2013, comisia funciară a adoptat hotărârea cu privire la alegerea președintelui comisiei, I. Gh. Chiosea (primarul s. Gaidar) și cu privire la modul de atribuire a cotelor de teren cotașilor ieșiți din SRL „Aidar-Merasî”, cu solicitarea Consiliului sătesc de a aproba o nouă numerotare a câmpurilor pentru deținătorii de cote de teren, care ies din componența SRL „Aidar-Merasî” în următoarea ordine: a) pentru grupul cotașilor în număr de 50 și mai mult distribuirea să se realizeze pe câmpurile de categoria I, în următoarea consecutivitate – pe câmpurile 12, 5, 11, 6, 10, 7, 9, 8; b) pentru cotașii de teren unici să se atribuiască terenuri de pe câmpurile existente de categoria I rotația culturilor 1 și 2; c) terenuri de categoria II să se atribuiască în 1 și 2 rotație a culturilor,

în dependență de cantitățile necesare ale fiecărui grup de cotași.

A specificat că, conform procesului-verbal nr. 2 din 22 februarie 2013, comisia funciară a adoptat decizia, prin care în temeiul deciziei Consiliului sătesc din 30 ianuarie 2013 și în baza contractelor de arendă încheiate între arendatori și arendași, au fost atribuite SRL „Uzvig-Com” (administratorul N. I. Uzun, fratele membrului comisiei Z. I. Popaz) I categorie – 1 rotație – 166,12 ha, câmpul 12 (107,92 ha) și câmpul 10 din partea câmpului 11 (58,2 ha) și a II categorie – 37,94 ha – rotația 2 (convențional „iaz” și „nuci”); GȚ „Capsamun Gheorghi Avram” (administrator Gh. A. Capsamun, membru al comisiei) - I categorie – 1 rotație câmpul 5 (112,9 ha), câmpul 11 (57,44 ha), câmpul 7 din partea câmpului 6 (24,04 ha) și a II categorie – rotația 2 câmpul 11 (52,55 ha); SRL „Mesutagro” (administrator P. C. Capsamun, membru al comisiei) - I categorie – 1 rotație – 93,31 ha, câmpul 6 (77,02 ha) și câmpul 10 din partea câmpului 9 (16,29 ha) și a II categorie – rotația 2 – 26,73 ha („cioșmea”); SRL „Topal Berechet” (administrator G. N. Topal, fiul membrului comisiei N. C. Topal) – I categorie – 1 rotație câmpul 10 din partea câmpului 9 (28,26 ha) și a II categorie – rotația 2 – 7,92 ha („cioșmea”); proprietarilor terenurilor nestabiliți - câmpul 7, conform suprafețelor lor și au fost considerate nevalabile contractele de arendă ale SRL „Aidar-Merasi” pentru anul 2012.

A invocat că, la data de 01 decembrie 2015 s-a adresat la Consiliul sătesc Gaidar cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziilor contestate, însă prin scrisoarea Consiliului sătesc Gaidar din 11 decembrie 2015 cerințele sale au fost respinse.

A relatat că, deciziile Consiliului sătesc Gaidar nr. 18/1 din 30 ianuarie 2013 și nr. 19/10 din 26 februarie 2013 urmează a fi anulate, deoarece este cunoscut pentru mulți locuitori ai satului Gaidar faptul că, câmpurile nr. 12, 5, 11, 6, 10, 7, 9, 8 sunt cele mai bune, pe ele se obțin cele mai înalte roade ale culturilor de câmp, sunt fără râpi, sunt mai puțin saturate cu săruri și au cele mai comode căi de acces, inclusiv pe drum asfaltat.

A declarat că, prin deciziile contestate, Consiliul sătesc Gaidar a lezat interesele unui cerc de persoane și ale conducătorilor întreprinderilor menționate, încălcându-se, astfel prevederile art. 16 și 127 din Constituția RM.

A reiterat că, prin deciziile adoptate, Consiliul sătesc Gaidar practic a generat o nouă consolidare a terenurilor agricole și a modificat planul cadastral al satului Gaidar, fără organizarea și petrecerea complexului de măsuri determinate de Regulamentul privind consolidarea terenurilor agricole, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1075 din 01 octombrie 2007.

A indicat că, ilegalitatea deciziilor contestate rezultă și din faptul că, Consiliul sătesc Gaidar a confirmat hotărârile comisiei funciare, care a fost constituită contrar pct. 10 al Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale, aprobat prin Legea nr. 457 din 14 noiembrie 2003, conform căruia comisiile de specialitate se formează pe întreaga durată de activitate a consiliului. Membri ai acestora pot fi numai consilierii. Activitatea în cadrul comisiilor nu este remunerată. În componența comisiei funciare a fost inclus primarul satului Gaidar, I. G. Chiosea, care a fost ales ulterior și președinte al acestei comisii.

A solicitat anularea deciziilor Consiliului sătesc Gaidar nr. 18/1 din 30 ianuarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 1 din 16 ianuarie 2013” și nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013”.

Prin încheierea din 26 februarie 2016 a Judecătorei Ceadâr-Lunga cererile de chemare în judecată menționate mai sus au fost conexate într-un singur proces.

Prin încheierea protocolară din 26 februarie 2016 a Judecătorei Ceadâr-Lunga, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii SRL „Uzvig-Com”, GȚ „Capsamun Gheorghii”, SRL „Mesutagro”, SRL „Topal Bereket” și SRL „Aidar-Merasi”.

Prin hotărârea din 16 ianuarie 2017 a Judecătorei Ceadâr-Lunga au fost respinse acțiunile depuse de către Gheorghii Capsamun, Alexandr Chiosea și Saveli Balcani ca neîntemeiate.

Prin decizia din 09 februarie 2018 a Curții de Apel Cahul au fost admise apelurile declarate de către Gheorghii Capsamun, Alexandr Chiosea și Saveli Balcani, a fost casată integral hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care au fost anulate deciziile Consiliului sătesc Gaidar nr. 18/1 din 30 ianuarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 1 din 16 ianuarie 2013” și nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013”.

La data de 17 aprilie 2018 și 24 aprilie 2018, Consiliul sătesc Gaidar a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material și, anume, nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și a fost interpretată eronat legea, precum și au fost apreciate arbitrar probele administrate.

A menționat că, instanța de apel a aplicat și interpretat eronat prevederile art. 1, și 14 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, conform căreia consiliul are competența de a institui comisii în interesul locuitorilor satului și pentru soluționarea problemelor.

A susținut că, prin decizia instanței de apel se lezează dreptul Consiliului sătesc Gaidar, r-nul Ceadâr-Lunga, limitându-l în drepturi la adoptarea deciziilor în interesele colectivităților locale.

A afirmat că, instanța de apel nu a luat în considerație faptul că, comisia funciară instituită de Consiliu poartă un caracter consultativ și nu este în drept să adopte careva decizii.

A specificat că, prima instanță corect a constatat că, la baza emiterii actelor administrative contestate au stat procesele-verbale întocmite de Comisia funciară, legalitatea constituirii căreia a fost anterior obiect al examinării judecătorești (decizia Curții Supreme de Justiție nr. 3ra-1588/14 din 28 ianuarie 2014).

Consideră că, la moment nu există temei juridic pentru anularea actelor administrative contestate, or, acestea au fost emise cu respectarea tuturor rigorilor stabilite de lege, iar comportamentul dolosiv al intimaților-reclamanți privind preluarea în folosință a terenurilor cu cea mai înaltă bonitate, prin implicarea

instanțelor judecătorești, este unul de rea-credință.

La data de 05 iunie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Gheorghi Capsamun, Alexandr Chiosea și Saveli Balcanî au depus referință, prin care au solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 25 iulie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, trimițând cauza spre rejudecare în prima instanță doar în cazul în care a constatat încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept procedural specificate la art. 432 alin. (3) lit. d) și f).

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 30 ianuarie 2013, Consiliul sătesc Gaidar a emis decizia nr. 18/1 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 1 din 16 ianuarie 2013”, iar la data de 26 februarie 2013, a emis decizia nr. 19/10 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr.2 din 22 februarie 2013”.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Gheorghi Capsamun și Alexandr Chiosa au solicitat anularea deciziei Consiliului sătesc Gaidar nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr.2 din 22 februarie 2013”.

La rândul său, Saveli Balcanî, înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, a solicitat anularea deciziilor Consiliului sătesc Gaidar nr. 18/1 din 30 ianuarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 1 din 16 ianuarie 2013” și nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013”.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunilor.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Gheorghi Capsamun, Alexandr Chiosea și Saveli Balcanî, a ajuns la concluzia temeinicii acestora, casând integral hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a anulat deciziile Consiliului sătesc Gaidar nr. 18/1 din 30 ianuarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 1 din 16 ianuarie 2013” și nr. 19/10 din 26 februarie 2013 „Privind aprobarea procesului-verbal al comisiei funciare nr. 2 din 22 februarie 2013”.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei atacate, a constatat că, instanțele judecătorești au încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (3) lit. d) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

Din materialele dosarului rezultă că, la data de 10 ianuarie 2016, 26 ianuarie 2016 și 10 februarie 2016, Maria Balcanî, Veaceslav Cara, Ivan Balcanî, Nicolai Neddealco, Nicolai Topal, Fiodor Avram, Vasili Topal, Vasili Capsomun, Gheorghe Moșoglo, Maria Topal, Dmitri Topal, Ivanna Topal, Anica Topal, Maria Avram, Nicolai Capsamun, Ilia Capsamun, Galina Capsomun, Varvara Capsamun, Nadejda Calac, Semion Calac, Anna Calac, Maria Capsomun, Dmitri Bacu, Gheorghii Capsamun, Maria Kara, Ecaterina Capsamun, Gheorghii Capsomun, Gheorghii Balcanî, Nicolai Topal, Nicolai Bacu, Ivan Topal, Liubov Bejenari, Ivan Bejenar, Stefanida Topal, Maria Uzun, Elena Capsomun, Harlampi Capsomun, Varvara Moșoglo, Vasilisa Evciu, Ivan Trandafilov, Stefanida Serdega, Varvara Uzun, Gheorghii Iorgu, Elena Iorgu, Elena Timireva, Alexandr Uzun, Ecaterina Trandafilova, Piotr Cuțari, Natalia Calioglo, Nicolai Bejenari, Lazari Balcanî, Nicolai Capsomun, Fiodor Topal, Ilia Madjar, Elena Calac, Ivan Calac, Alexei Ghergheledji, Hristina Ghergheledji, Alexandra Calac, Irina Ceban, Tudora Fiodorova, Varvara Coceanji, Danil Fiodorov, Ivan Capsomun, Gheorghii Calac, Fiodor Bejenari, Natalia Capsomun, Maria Balcanî, Pantelei Capsomun, Irina Burduja, Ilia Zlati, Mihail Burduja, Ivan Bejenari, Marina Bejenari, Nicolai Ghergheledji, Fedora Patrașcu, Nadejda Gaidarji, Vasilisa Zlati, Ecaterina Cara, Semion Cara, Constantin Pavlovici, Irina Ceban, Maria Capsamun și Semion Cebotari au depus cereri, prin care au solicitat atragerea lor în proces în calitate de intervenienți accesorii (f. d. 8-179, vol. III).

În conformitate cu art. 203 alin. (1) CPC (în vigoare la momentul emiterii hotărârii), cererile și demersurile participanților la proces în problema judecării pricinii se soluționează prin încheiere judecătorească, după ascultarea opiniilor celorlalți participanți la proces.

Prima instanță, însă, contrar prevederilor legale enunțate, nu a examinat cererile înaintate de către persoanele enunțate cu privire la atragerea lor în proces în calitate de intervenienți accesorii, dispunând doar anexarea acestora la materialele dosarului.

Astfel, prima instanță a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces, eroare care nu a fost corectată de către instanța de apel.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, omisiunea de a examina cererile cu privire la atragerea persoanelor în proces în calitate de intervenienți accesorii reprezintă o încălcare a dreptului acestora la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care obligă instanțele judecătorești să-și motiveze soluțiile astfel încât să permită exercitarea efectivă a dreptului la casație, să nu lase părțile într-o stare de incertitudine și să nu creeze impresia că nu au fost auzite.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, au fost încălcate normele de drept procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a trimite cauza spre rejudecare în prima instanță.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c¹) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Consiliul sătesc Gaidar.

Se casează integral decizia din 09 februarie 2018 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 16 ianuarie 2017 a Judecătoriei Comrat, sediul Ceadâr-Lunga în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghii Capsamun și Alexandr Chiosea împotriva Consiliului sătesc Gaidar, intervenienți accesorii Gospodăria țărănească „Capsamun Gheorghii”, Societatea cu răspundere limitată „Uzvig-Com”, Societatea cu răspundere limitată „Mesutagro”, Societatea cu răspundere limitată „Topal Bereket” și Societatea cu răspundere limitată „Aidar-Merasi” cu privire la contestarea actului administrativ și cererea de chemare în judecată depusă de către Saveli Balcani împotriva Consiliului sătesc Gaidar cu privire la contestarea actelor administrative, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Judecătoria Comrat, sediul Ceadâr-Lunga, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Victor Burduh

Mariana Pitic